

Situační analýza zaměřená na zmapování stávající nabídky na trhu institucionální podpory a realizace programů MKV v ČR ve vztahu k různým cílovým skupinám

Hajská, M., Bořkovicová, M., Morvayová, P., Moree, D. Praha, 2007.

Výzkum programů multikulturní výchovy vznikl jako reakce na situaci v ČR, kdy vedle sebe existuje celá řada nezávislých vzdělávacích programů, které směřují ke kultivaci mezikulturní tolerance. Tyto programy vycházejí z různých teoretických pozic, liší se svými aktivitami i cílovými skupinami. Může se jednat o školní akce (reagující na průřezové téma MKV), aktivity neziskových organizací zacílené na majoritní či minoritní mládež, programy univerzit, organizací pracujících s imigranty a uprchlíky apod. Tyto organizace většinou docházejí k originálním pojetím multikulturní snášenlivosti i vlastním způsobům, jak jich dosahovat. Vzhledem k tomu, že tato vědění jsou roztříštěná a nesystematizovaná, často dochází k tomu, že se opakují staré omyly a organizace každá zvlášť procházejí řadou slepých cest, kterým by se mohly vyhnout.

Cílem výzkumu (2007) bylo shromáždit a analyzovat co nejširší množství informací o programech multikulturní výchovy (dialogu, soužití) a provést analýzu jejich efektivity. Výsledky výzkumu měly být dále šířeny mezi „multikulturní vzdělavatele“, odbornou i širší veřejnost.

Obsahem první fáze výzkumu (srpen až září 2007) byla situační analýza zaměřená na zmapování stávající nabídky na trhu institucionální podpory a realizace programů multikulturní výchovy v ČR ve vztahu k různým cílovým skupinám. V další, výzkumné fázi navštívili výzkumníci vytipované poskytovatele MKV programů. S žádostí o účast na výzkumu bylo oslovených celkem 47 organizací, v sedmi případech byla schůzka zamítnuta. Celkově bylo provedeno 40 výzkumných rozhovorů. Rozhovory realizovalo celkem pět výzkumníků v měsících říjen a listopad 2007. Se zástupci realizátorů MKV/IKV programů byly provedeny hloubkové rozhovory zaměřené na jejich ideová východiska a cíle, na použité vzdělávací metody a techniky, na vztah k oficiálním dokumentům a legislativním rámcům vymezujícím pole multikulturního vzdělávání v ČR a v EU, na problémy spjaté s jejich realizací, způsoby komunikace s cílovou skupinou, spolupráce s dalšími organizacemi apod. Poznatky z provedeného výzkumu byly zaznamenány a vyhodnoceny v rámci situační analýzy, která je k dispozici na těchto stránkách:

<http://www.varianty.cz/index.php?id=16&item=101>

Moree, D. (2008). How Teachers Cope with Social and Educational Transformation; Struggling with Multicultural Education in the Czech Classroom. Benešov: Eman.

Disertační práce autorky se zabývá možnostmi jak aplikovat MKV v prostředí českého školství. Autorka se zabývá diverzitou v současné ČR. Životní zkušeností s diverzitou jednotlivých generací učitelů a tím jak tato zkušenost ovlivňuje jejich

pohled na diverzitu a učení o diverzitě. Pokračuje analýzou důsledků společenských změn po 1989 pro společnost a školu. Sleduje, jak se mění pojetí a nahlížení diverzity v prostředí škol. Zaměřuje se na změny v kurikulu a také z pohledu tématu práce na cestu jak se do kurikula dostala MKV. Z pohledu zahraničních autorů a debat na podobou MKV analyzovala specifika českého chápání MKV. Zhodnotila pozitiva negativa diskurzu MKV u nás. Charakterizuje český přístup jak kulturně standardní a již neodpovídající diskurzu a praxi v zahraničí. Zabývá se tím, co tento přístup znamená pro praxi a výuku ve školách. Podstatnou otázkou pro autorku je jaké představy o MKV mají samotní učitelé a také jak MKV realizují. Dále uvádí jako příklad osobnostního přístupu k MKV projekt Czechkid. Vytvořený ve spolupráci s univerzitou v Chichestru.

Autorka také vytváří typologií učitelů zabývajících se MKV. Zkoumá jejich motivy pro výuku MKV, sociokulturní kontext jejich učení MKV a samotnou praxi ve školách. Jako rozhodující činitele formující MKV uvádí: generační příslušnost, sociální změnu po revoluci v roce 1989, nové pedagogické metody přicházející s navazujícími změnami ve školství. Nový koncept práce s pedagogickými cíli. Také nejistotu a neukotvenost praxe výuky MKV na straně pedagogů atd.

Kniha je výjimečná kombinací analýzy zahraniční literatury a přístupů k MKV a podrobného kvalitativního výzkumu mezi pedagogy v terénu. V českém kontextu je jediná, která téma MKV zpracovává v takovéto šíři a zařazuje české usilování o MKV do světového kontextu.